

3. Habitats (procedure zonder debat)

A5-0387/2000

Resolutie van het Europees Parlement over de tenuitvoerlegging van Richtlijn 92/43/EEG inzake habitats (2000/2111(INI))

Het Europees Parlement,

- gelet op het Verdrag inzake biologische diversiteit,
  - gelet op het Verdrag van Bern inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa,
  - gelet op de Overeenkomst van Aarhus betreffende toegang tot informatie, inspraak van het publiek bij de besluitvorming en verhaalmogelijkheden met betrekking tot milieuaangelegenheden,
  - gezien de mededeling van de Commissie over verstandig gebruik en behoud van wetlands (1995) (COM(1995) 189 en de na een openbaar debat tot stand gekomen conclusie van de Raad betreffende het verstandig gebruik en behoud van wetlands (1996),
  - gezien het zestiende jaarverslag over de controle op de toepassing van het Gemeenschapsrecht op milieugebied (1998) (COM(1999) 301) ⁽¹⁾,
  - onder verwijzing naar zijn resolutie van 20 oktober 1998 over de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende de strategie van de Europese Gemeenschap inzake biodiversiteit (COM(1998) 42 – C4-0140/1998 – SEC(1998) 348 – C4-0155/1998) ⁽²⁾,
  - gelet op Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna („de habitatrichtlijn”) ⁽³⁾,
  - gelet op Richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand („de vogelrichtlijn”) ⁽⁴⁾,
  - gelet op Richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten („de EIA- of MER-richtlijn”) ⁽⁵⁾,
  - gezien zijn standpunt van 6 september 2000 over het gemeenschappelijk standpunt van de Raad met het oog op de aanneming van een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (5685/1/2000 – C5-0180/2000 – 1996/0304(COD)) ⁽⁶⁾,
  - gelet op artikel 47, lid 2 en artikel 163 van zijn Reglement,
  - gezien het verslag van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid (A5-0387/2000),
- A. overwegende dat de communautaire wetgeving op het gebied van natuurbescherming nog niet volledig operationeel is als gevolg van het feit dat de lidstaten de meer dan acht jaar oude habitatrichtlijn en de meer dan 20 jaar oude vogelrichtlijn niet ten uitvoer leggen; overwegende dat de tenuitvoerlegging van de habitat- en de vogelrichtlijn, zowel met betrekking tot de instandhouding van soorten als met betrekking tot de totstandkoming van het netwerk Natura 2000, een van de belangrijkste instrumenten is ter verwezenlijking van de doelstellingen van het Verdrag inzake biologische diversiteit (VBD) in de Europese Unie en haar lidstaten,
- B. overwegende dat de inbreukprocedures die tegen lidstaten zijn geopend wegens het niet-naleven of de slechte omzetting van de Gemeenschapswetgeving uiterst langzaam verlopen en dat deze omstandigheid in het geval van het milieu ertoe bijdraagt het risico voor de habitats en de soorten die voor bescherming in aanmerking komen te vergroten,

⁽¹⁾ PB C 354 van 7.12.1999, blz. 1.

⁽²⁾ PB C 341 van 9.11.1998, blz. 41.

⁽³⁾ PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7.

⁽⁴⁾ PB L 103 van 25.4.1979, blz. 1.

⁽⁵⁾ PB L 175 van 5.7.1985, blz. 40.

⁽⁶⁾ Punt 4 van de aangenomen teksten.

- C. overwegende dat de tekst van de habitatrichtlijn voorlopig niet moet worden herzien, afgezien van de wijzigingen die noodzakelijk zijn in verband met de uitbreiding van de Gemeenschap; overwegende dat de inspanningen veeleer moeten worden gericht op de tenuitvoerlegging van de richtlijn;
- D. overwegende dat de Commissie op gezette tijden aan het Europees Parlement verslag moet uitbrengen over de tenuitvoerlegging van de EU-wetgeving inzake biodiversiteit,
- E. overwegende dat historische gezien het zwaartepunt met betrekking tot de natuurbescherming altijd heeft gelegen op de esthetische en wetenschappelijke aspecten daarvan; overwegende dat een moderne aanpak bovendien gericht moet zijn op de erkenning van het feit dat ecosystemen, soorten en biodiversiteit van wezenlijk belang zijn voor duurzame ontwikkeling; overwegende dat de instandhouding van goed functionerende ecosystemen een fundamentele bijdrage levert aan de kwaliteit van het menselijk bestaan en een integraal onderdeel moet uitmaken van het beleid in alle sectoren; overwegende dat maatregelen inzake de bescherming van natuur en biodiversiteit niet beperkt moeten blijven tot beschermde gebieden, maar op het gehele grondgebied van de Gemeenschap moeten worden genomen en moeten worden geïntegreerd in alle sectoren van economische bedrijvigheid, bijvoorbeeld landbouw en vervoer, waarbij voldoende rekening moet worden gehouden met de economische en sociale situatie op de desbetreffende grondgebieden; overwegende dat de landbouw in Europa de cultuurlandschappen in stand houdt en verzorgt en dat de exploitatie volgens het model van de goede landbouwpraktijk is gericht op de doelstellingen van bescherming en behoud van het milieu; overwegende dat de grond en de bodem niet kunnen worden vermenigvuldigd en dat het in het belang van de boeren is om dat kapitaal gezond en vruchtbaar te houden, ook voor toekomstige generaties,
- F. overwegende dat milieuaspecten daadwerkelijk moeten worden opgenomen in alle vormen van EU-beleid, in toepassing van artikel 6 van het EG-Verdrag; overwegende dat de Commissie bij de opstelling van het zesde milieuactieprogramma in aanmerking moet nemen dat in het kader van het beleid meer rekening moet worden gehouden met het feit dat natuur- en biodiversiteitsbescherming een onderdeel moet zijn van milieuplanning en – beheer op alle beleidsgebieden,
- G. overwegende dat het zwaartepunt in het natuurbeschermingsbeleid van de Gemeenschap geleidelijk moet worden verlegd van de aanwijzing van beschermde gebieden naar het beheer en de instandhouding van die gebieden, en dat de lidstaten derhalve beheersmaatregelen voor Natura 2000-gebieden moeten opstellen en voor controlesystemen met de desbetreffende indicatoren moeten zorgen,
- H. overwegende dat de habitatrichtlijn een goede en moderne manier van natuurbescherming biedt die een afweging tussen de verschillende belangen noodzakelijk maakt, maar die in vele landen tot conflicten heeft geleid,
- I. overwegende dat de bovengenoemde habitatrichtlijn en vogelrichtlijn – die onderling met elkaar in verband staan en worden toegepast – de belangrijkste wetgevingsinstrumenten inzake natuurbescherming op het niveau van de Gemeenschap zijn en dat het de taak van de lidstaten is om deze bepalingen om te zetten in nationale wetgeving en deze daarna te handhaven en in praktijk te brengen,
- J. overwegende dat infrastructuur zoals wegen, stuwdammen en havens leiden tot de versnippering van landschappelijke gebieden en flora- en faunapopulaties van elkaar isoleren; stelt vast dat de versnippering en de verkleining van habitats tot gevolg heeft dat populaties van elkaar worden gescheiden en dat daardoor de uitwisseling van genetisch materiaal wordt beperkt en een belemmering wordt opgeworpen voor het voortbestaan van populaties en de totstandkoming van Natura 2000 als een coherent ecologisch netwerk op basis van de speciale beschermingszones (SPA) in het kader van de vogelrichtlijn en de speciale beschermingszones (SAC) zoals die in het kader van de habitatrichtlijn worden aangewezen; overwegende dat het bestaan van adequate ecologische corridors en bufferzones een belangrijke rol speelt bij de natuurbescherming in Europa; overwegende dat grotere onderling met elkaar verbonden beschermingszones noodzakelijk zijn ter waarborging van het welslagen van de habitatrichtlijn; overwegende dat het dringend noodzakelijk is ter waarborging van de coherentie van Natura 2000 de milieueffectbeoordeling te verbeteren en een strategische milieu-evaluatie in te voeren voor vervoerprojecten en andere projecten met betrekking tot grondgebruik,

- K. overwegende dat de lidstaten zich ertoe moeten verplichten om voor hun gehele grondgebied strikte beschermingsregels vast te stellen voor een grote verscheidenheid aan „soorten van communautair belang” als opgesomd in bijlage IV van de habitatrichtlijn alsmede voor alle rustplaatsen en voortplantingsgebieden; overwegende dat de Commissie in het licht van de nationale verslagen over de tenuitvoerlegging van de richtlijn moet nagaan of deze regels worden toegepast en, zo dit niet het geval is, zo spoedig mogelijk de noodzakelijke handhavingsmaatregelen moet nemen,
- L. overwegende dat het dringend noodzakelijk is om zowel in de huidige lidstaten als in de toetredingslanden te waarborgen dat landbouw minder intensief wordt en andere menselijke activiteiten een minder ingrijpend karakter hebben, omdat uit wetenschappelijke gegevens blijkt dat dergelijke maatregelen in feite bevorderlijk zijn voor de instandhouding van de biodiversiteit; overwegende dat een groot aantal habitatsoorten zeer nauw verbonden zijn met het gebruik van grond en andere hulpbronnen door mensen en uitermate gevoelig zijn voor wijzigingen in het karakter van deze exploitatie; overwegende dat in het kader van de bij Agenda 2000 aangenomen verordening betreffende plattelandsontwikkeling maatregelen kunnen worden genomen ter bevordering van de tenuitvoerlegging van Natura 2000 – met inbegrip van bufferzones en ecologische corridors – en dat deze mogelijkheid zorgvuldig moet worden toegepast en geëvalueerd en de begroting daarvoor aanzienlijk moet worden verhoogd waarbij de Commissie wordt verzocht in de toekomst een uitdrukkelijke vermelding van het netwerk Natura 2000 op te nemen in het kader van de verordening betreffende plattelandsontwikkeling,
- M. overwegende dat de financiering van de verplichtingen die voortvloeien uit de habitatrichtlijn ten laste moet komen van de lidstaten en dat artikel 8 van de richtlijn alleen voorziet in de mogelijkheid van cofinanciering door de Gemeenschap van bepaalde maatregelen voor plaatsen die geacht worden van communautair belang te zijn; overwegende dat de begroting van het LIFE-programma voldoende moet worden verhoogd om modelprojecten te cofinancieren met betrekking tot de totstandkoming van het netwerk Natura 2000 in de huidige lidstaten en de toetredingslanden; overwegende dat er bij deze verhoging rekening mee moet worden gehouden dat de begroting sedert het jaar 1992 nauwelijks is verhoogd en dat de jaarlijkse vraag naar cofinanciering de beschikbare middelen vele malen overschrijdt,
- N. overwegende dat natuurbeschermingsorganisaties in de loop der jaren belangrijke werkzaamheden hebben verricht, door informatie over soorten te verzamelen, reservaten in stand te houden, te werken aan bewustwording van publiek en overheid met betrekking tot milieuproblemen, het verrichten van onderzoek met betrekking tot de bescherming van gebieden, het toezicht op de tenuitvoerlegging van milieuwetgeving en het verschaffen van cruciale informatie aan besluitvormers,
- O. overwegende dat de toegankelijkheid van informatie van fundamentele betekenis is voor plaatselijke gemeenschappen in en rond Natura 2000-gebieden en de werkzaamheden van natuurbeschermings- en andere non-gouvernementele organisaties, alsmede de betrokken sociale partners; overwegende dat de Commissie en de lidstaten alle relevante documentatie met hen moeten delen, zoals ook de correspondentie met betrekking tot het netwerk Natura 2000 en de tenuitvoerlegging van de habitatrichtlijn, de beheerplannen voor beoogde plaatsen van communautair belang en overzichtsrapporten, relevante verslagen over Natura 2000-gebieden, financieringsprogramma's, enz.,
- P. overwegende dat het Centrum voor natuurbehoud van het Europees Milieuagentschap een belangrijke rol heeft gespeeld als beheerder en wetenschappelijk adviseur voor de evaluatie van voorstellen van de lidstaten voor Natura 2000-gebieden; overwegende dat deze instantie deze werkzaamheden met passende financiële en personele middelen moet kunnen voortzetten; overwegende dat het Europees Milieuagentschap een centrale rol heeft gespeeld bij het aanleveren van vergelijkbare gegevens betreffende de toestand van ecosystemen en soorten en de resultaten van beschermingsmaatregelen; overwegende dat de Commissie een beslissende rol speelt en dat voldoende personele middelen ter beschikking van de Commissie moeten worden gesteld teneinde haar in staat te stellen haar taken ten uitvoer te leggen,
- Q. overwegende dat alle communautaire financiering op lange termijn moet bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de habitatrichtlijn; overwegende dat het doel op korte termijn moet zijn dat alle door de Gemeenschap gefinancierde activiteiten op zijn minst in overeenstemming zijn met de milieunormen zoals die in de habitatrichtlijn zijn vastgesteld,
- R. overwegende dat de mogelijkheid voor non-gouvernementele organisaties om op nationaal en Europees niveau gerechtelijke stappen te ondernemen van cruciale betekenis is voor een betere toepassing en handhaving van de bepalingen van de habitatrichtlijn,

1. wijst met nadruk op het belang van het wettelijk bindende tijdschema van de habitatrichtlijn en beklemtoont dat het van belang is ervoor te zorgen dat de reeds aanzienlijke vertraging die de lidstaten hebben opgelopen niet nog groter wordt;

2. verzoekt de Commissie zonder aarzelen de passende, binnen haar bevoegdheden liggende wettelijke handhavinginstrumenten verder te gebruiken ter waarborging van een juiste tenuitvoerlegging van de habitatrichtlijn en vervolgmaatregelen te nemen wanneer zij een schending van de verplichtingen van de lidstaten constateert, met name wanneer:

- a) er sprake is van onnodige vertragingen bij het doen van voorstellen voor een lijst van gebieden die moeten worden opgenomen in het Natura 2000-netwerk,
- b) bestaande Natura 2000-gebieden niet voldoende worden beschermd,
- c) in de bijlagen van de richtlijn opgenomen soorten niet voldoende worden beschermd;
- d) onvoldoende gebieden worden voorgesteld (artikel 5 van de richtlijn);

verzoekt de Commissie bovendien ervoor te zorgen dat in gevallen van bewezen hoger algemeen belang volstrekt toereikende compensatiemaatregelen voorgesteld, ten uitvoer gelegd, op lange termijn gefinancierd en gecontroleerd worden;

3. verzoekt de Commissie dringend administratieve maatregelen te treffen om de periode voor de behandeling of beoordeling van verslagen of klachten die zij ontvangt wegens overtreding van de milieuwetgeving te verkorten, en dat zij zo nodig de inbreukprocedures bespoedigt in die gevallen, waarin aantoonbaar risico bestaat voor de soorten en habitats die voor bescherming in aanmerking komen;

4. verzoekt de lidstaten zorg te dragen voor een onmiddellijke bescherming van alle voorgestelde gebieden van communautair belang tegen schadelijke ontwikkelingen, en alle nodige beschermingsmaatregelen te nemen met het oog op het beheer en de instandhouding van de gebieden, wanneer deze eenmaal, uiterlijk 30 juni 2004, zijn aangewezen als Natura 2000 – gebieden, waarbij duidelijk moet worden gemaakt dat aanwijzing als beschermingsgebied ook kan betekenen dat de mogelijkheden van de bij verdrag vastgestelde natuurbescherming kunnen worden benut, indien daardoor voldoende bescherming van de bedreigde dier- en plantensoorten mogelijk is;

5. beklemtoont dat de vooruitgang met betrekking tot de aanwijzing van gebieden voor Natura 2000 moet worden bespoedigd en dat de tweede reeks van werkbijeenkomsten over de zes biogeografische regio's binnen een redelijke termijn moeten worden gehouden om verdere vertragingen bij de aanwijzing van Natura 2000-gebieden te voorkomen, ook in de kandidaat-landen, en de termijn van juni 2004 voor de aanwijzing van gebieden van communautair belang als speciale beschermingszones in acht te nemen;

6. verzoekt de lidstaten te voldoen aan hun verplichtingen inzake verslaguitbrenging over de tenuitvoerlegging van de habitatrichtlijn en verzoekt de Commissie, overeenkomstig de in artikel 17 van de habitatrichtlijn vastgestelde termijnen, verslag uit te brengen aan het Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité;

7. dringt er bij de lidstaten op aan natuurbescherming te zien als een beleidsgebied, een bron van economisch potentieel en als een recht voor toekomstige generaties, en benadrukt dat wat dat betreft alleen met de actieve medewerking van burgers in hun rol als consument, gebruiker, landbouwer, grondeigenaar, toerist, tuinier, visser, jager, werknemer en werkgever resultaten kunnen worden bereikt;

8. verzoekt de Commissie en de lidstaten meer vaart te zetten achter de goedkeuring van maatregelen die positieve gevolgen kunnen hebben voor het Natura 2000-netwerk van speciale beschermingszones, met inbegrip van:

- a) terbeschikkingstelling van de noodzakelijke financiering voor de in het netwerk opgenomen gebieden om de bescherming en het beheer ervan te waarborgen,
- b) de bewustmaking en verspreiding van informatie met betrekking tot Natura 2000 en de mogelijkheden die het biedt voor sociaal-economische ontwikkeling teneinde te komen tot een beter inzicht in de doelstellingen van de habitatrichtlijn,
- c) verbetering van de mechanismen voor inspraak van het publiek,
- d) uitbreiding van de dialoog met grondeigenaren en – gebruikers, opdat de aanwijzing van grond voor opnemingen in het Natura 2000-netwerk door autoriteiten van de lidstaten niet wordt gezien als zijnde in strijd met de rechten van grondeigenaren, maar in feite als een mogelijkheid en een kans, waarbij de rechten van grondeigenaren echter geen belemmering mogen vormen voor de aanwijzing van beschermde gebieden,

- e) beoordeling van en strikter toezicht op plannen en projecten ter voorkoming van schadelijke ontwikkelingen in toepassing van artikel 6 van de habitatrichtlijn;
- f) duidelijkheid dat de habitatrichtlijn geen instrument is om belangrijke infrastructuurmaatregelen te verhinderen en dat aanwijzing als Natura 2000-gebied niet neerkomt op het stopzetten van iedere vorm van economische activiteit;
9. verzoekt de Commissie een gids op te stellen betreffende de interpretatie van artikel 8 van de habitatrichtlijn;
10. complimenteert de Commissie met de publicatie van een gids betreffende de interpretatie van artikel 6 van de habitatrichtlijn en spoort de Commissie aan om deze gids verder uit te werken, op basis van een vertaling in alle officiële talen van de EU en de talen van de kandidaatlanden; spoort de Commissie bovendien aan om te evalueren of deze richtsnoeren door de lidstaten in aanmerking worden genomen, worden begrepen en worden toegepast; spoort de Commissie verder aan om een evaluatie te maken van de belemmeringen die de toepassing van de richtsnoeren in de weg staan, de redenen daarvan en methoden om die problemen op te lossen, en na te gaan in hoeverre er sprake is van een consequente aanpak met betrekking tot die richtsnoeren in de verschillende lidstaten;
11. is ingenomen met de inspanningen die de Commissie zich getroost om EU-middelen te onthouden aan lidstaten die er niet voor hebben gezorgd dat de vereisten met betrekking tot milieubescherming worden opgenomen in de definitie en de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvoor steun uit de Structuurfondsen en het Cohesiefonds wordt verleend; is ingenomen met het feit dat dezelfde strategie wordt gevolgd met betrekking tot de beschikbaarheid van financiële middelen in het kader van de verordening betreffende plattelandsontwikkeling;
12. verlangt toetsing van de habitatrichtlijn wat betreft de toepassing ervan in de lidstaten; deze toetsing dient te leiden tot meer duidelijkheid voor degenen die door de habitatrichtlijn worden getroffen;
13. benadrukt dat het opschorten van betalingen door de Gemeenschap alleen gerechtvaardigd is wanneer er serieuze aanwijzingen zijn dat de concrete betalingen leiden tot een aantasting van een belangrijke habitat, en dat hierbij een afzonderlijke toetsing moet plaatsvinden en niet hele lidstaten of regio's van de steun mogen worden uitgesloten;
14. herinnert eraan dat de Commissie overeenkomstig artikel 226 van het EG-Verdrag tegen lidstaten die richtlijnen niet tijdig omzetten een klacht voor het Hof van Justitie aanhangig kan maken;
15. wenst dat voorstellen worden gedaan voor een betere participatie van de door gebiedsbestemmingsplannen getroffen burgers, alsmede van de lokale overheden;
16. beklemtoont dat de Commissie met nadruk moet wijzen op de beschikbaarheid van bestaande financiële instrumenten ter bevordering van het behoud van de biodiversiteit en de tenuitvoerlegging van de habitatrichtlijn en de lidstaten moet vragen om deze middelen met name te gebruiken voor de ontwikkeling van maatregelen als:
- binnen het toepassingsgebied van de Structuurfondsen: advisering en opleiding van landbouwers, bosbouwers, vissers, jagers, enz. op het gebied van natuurbescherming,
  - in het kader van het ESF (Europees Sociaal Fonds): investeringen in infrastructuur met het oog op milieubescherming in regio's van de doelstellingen 1 en 2,
  - in het kader van het EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling): instandhouding, bevordering en herstel van het landschap in regio's van de doelstellingen 1 en 2,
  - in het kader van het EOGFL (Europees Oriëntatie- en Garantie Fonds voor de Landbouw): bescherming en instandhouding van plattelands erfgoed in het kader van het EOGFL,
  - in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid:
    - stimuleren van landbouwers om praktijken toe te passen die bevorderlijk zijn voor het milieu in het kader van het programma van milieumaatregelen in de landbouw (Verordening (EG) nr. 1257/1999) ⁽¹⁾,
    - betalingen aan landbouwers die landbouwpraktijken toepassen die verenigbaar zijn met milieubeschermingsdoelstellingen in het kader van de bepalingen voor probleemgebieden (Verordening (EG) nr. 950/1997) ⁽²⁾,

- stimuleren van landbouwers om bos-habitats te herinrichten in het kader van het programma voor de bebossing van landbouwgrond en bosverbetering (Verordening (EG) nr. 1257/1999),
- koppeling van de betaling van subsidies aan milieubepalingen in het kader van de regelingen voor productsteun;

17. verzoekt de Commissie bij alle projecten te zorgen voor een efficiënte tenuitvoerlegging en handhaving van de Gemeenschapswetgeving inzake milieu, ongeacht de vraag of het daarbij om communautaire of nationale steun in de lidstaten gaat;

18. verzoekt de Europese Investeringsbank milieueffectrapporten op te stellen voor projecten in de kandidaatlanden, alvorens zij worden goedgekeurd, en deze voor het publiek toegankelijk te maken;

19. verzoekt de Commissie een jaarverslag te publiceren over de gevolgen van het gemeenschappelijke landbouwbeleid voor habitats en soorten in de gehele Europese Unie;

20. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de regeringen en parlementen van de lidstaten.

(¹) PB L 160 van 26.6.1999, blz. 80.

(²) PB L 142 van 2.6.1997, blz. 1.